

Sygn. akt III Ca 154/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Teresa Kołeczko - Waclawik

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2017 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa M. S. (S.)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 8 listopada 2016 r., sygn. akt I C 952/16

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że nie obciąża powoda kosztami procesu;**
- 2. oddala apelację w pozostałej części;**
- 3. nie obciąża powoda kosztami postępowania odwoławczego.**

SSO Teresa Kołeczko - Waclawik

Sygn. akt III Ca 154/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy oddalił powództwo M. S. przeciwko pozwanej (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę 400 euro wraz z odsetkami ustawowymi i zasądził od powoda na rzecz pozwanej 1217 zł kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód odbył w dniu 5 sierpnia lot samolotem na trasie F. – K., opóźnienie lotu wynosiło trzy i pół godziny.

Sąd Rejonowy analizując treść rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 roku ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz. U. UE. L 2004.46.1) oraz orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości, stwierdził, że nie regulują one kwestii związanych z przedawnieniem roszczeń pasażerów i termin na wytoczenie powództwa o odszkodowanie należy przyjmować zgodnie z przepisami każdego państwa członkowskiego. W związku z podniesionym przez pozwaną zarzutem przedawnienia Sąd Rejonowy uznał ten zarzut za uzasadniony w oparciu o art. 778 k.c. uznając iż strony łączyła umowa przewozu i w sprawie ma zastosowanie roczny termin przedawnienia.

W apelacji powód zaskarżając wyrok w całości wnosił o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wskazywał przy tym na naruszenie prawa procesowego, a to art. 233§1 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i pominięcie dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy takich jak okoliczności zawarcia umowy przez powoda i treści tejże umowy, podczas gdy ustalenia te doprowadziłyby do uznania, iż zawarta umowa nie jest umową przewozu, a umową o świadczenie usług; nieuwzględnienie zasad logiki formalnej, co doprowadziło do wyciągnięcia przez Sąd logicznie niepoprawnego i niezgodnego z doświadczeniem życiowym wniosku o zbliżonym do siebie wymiarze rocznego i dwuletniego terminu przedawnienia; pominięcie zasad wykładni orzeczeń ETS stanowiących o konieczności wykładni przy zastosowaniu reguł celowościowo-funkcjonalnych oraz zasady efektywności prawa wspólnotowego, a w sprawie zastosowanie ma 2-letni termin przedawnienia zgodnie z Konwencją o ujednoczeniu niektórych prawideł dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego sporządzonej w M. w dniu 28 maja 1999r. Nadto naruszenie art. 328§2 kpc poprzez niewskazanie przyczyn i podstaw prawnych niezastosowania w niniejszej sprawie uregulowań Konwencji o ujednoczeniu niektórych prawideł dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego sporządzonej w M. w dniu 28 maja 1999r., co uzasadniałoby przyjęcie 2-letniego terminu przedawnienia oraz nieodniesienie się do rodzaju umowy, którą zawarł powód, niewskazanie podstaw faktycznych rozstrzygnięcia oraz wyjaśnienia podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa w zakresie w jakim Sąd I instancji nie odniósł się merytorycznie do treści podnoszonych przez powoda zarzutów i błędne przyjęcie rocznego okresu przedawnienia. Zarzucił naruszenie art. 98 kpc oraz art. 102 kpc poprzez obciążenie powoda kosztami procesu, podczas gdy ma on status konsumenta, co bezpośrednio wynika z treści umowy.

Nadto naruszenie prawa materialnego, a to art. 774, 775, 776, 777 oraz 778 kc poprzez ich błędne zastosowanie, mimo braku podstaw do przyjęcia, że strony łączyła umowa przewozu, bowiem z okoliczności sprawy wynika, że zawarta umowa była umową nienazwaną; art. 750 kc w zw. z art. 118 kc oraz 442¹§1 kc poprzez ich niezastosowanie i nieprzyjęcie 3-letniego terminu przedawnienia; art. 208 pkt 1 i 2 ustawy Prawo lotnicze w zw. z art. 87 pkt 1 Konstytucji RP oraz art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu UE poprzez ich błędną wykładnię prowadzącą do wniosku, iż nie znajdują w sprawie zastosowania przepisy Konwencji o ujednoczeniu niektórych prawideł dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego sporządzonej w M. w dniu 28 maja 1999r., lecz orzeczenia ETS. Nadto art. 2 pkt b, art. 3 ust. 5 oraz art. 7 Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż nie stanowi on samodzielnej podstawy do dochodzenia roszczenia oraz przyjęcie, iż roszczenie to jest związane z umową przewozu.

W konkluzji wniósł o skierowanie pytania prawnego do Sądu Najwyższego w zakresie terminu przedawnienia roszczenia z umowy zawierającej elementy umowy przewozu.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie kosztów postępowania za drugą instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja tylko w części zasługiwała na uwzględnienie.

Przede wszystkim podnieść trzeba, że Sąd Rejonowy rozpoznając sprawę trafnie wskazał, że w okolicznościach sprawy, a to zaistnienia zdarzenia w postaci opóźnienia lotu i łączącej strony umowy przewozu, a nie umowy o świadczenie usług, roszczenie powoda podlegało oddaleniu, albowiem został skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia. Przy tym jako chybiony należy uznać zarzut niewłaściwej oceny wskazanych przez skarżącą dowodów. Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własny ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny, zaś zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. podniesiony w apelacji jest w istocie nakierowany na zwalczanie oceny prawnej okoliczności faktycznych sprawy.

Nie można podzielić zawartego w apelacji zarzutu o niewłaściwej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu przez sąd I instancji przepisów dotyczących przedawnienia.

Powołać należy za Sądem Rejonowym, który wbrew zarzutom apelacji wyczerpująco uzasadnił przyjętą wykładnię przepisów o przedawnieniu, co czyni chybionym zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., że Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 roku ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz. U. UE. L 2004.46.1) nie reguluje kwestii związanych z przedawnieniem roszczeń pasażerów w zakresie dochodzenia odszkodowań z tytułu overbookingu, odwołania lub opóźnienia lotu. Zgodnie zaś z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 listopada 2012 roku wydanym w sprawie C-139/11, Rozporządzenie nr 261/2004 ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, należy interpretować w ten sposób, że termin na wytoczenie powództwa o odszkodowanie, o którym mowa w art. 5 i 7 tego Rozporządzenia, jest ustalany zgodnie z przepisami każdego państwa członkowskiego w dziedzinie przedawnienia roszczeń. Z treści wydanego wyroku wynika jednoznacznie, iż kwestie przedawnienia nie mogą być rozstrzygane w oparciu o art. 29 Konwencji o ujednostajnieniu niektórych prawideł dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego, podpisanej w W. dnia 12 października 1929 roku i art. 35 sporządzonej w M. w dniu 28 maja 1999 roku Konwencji o ujednoczeniu niektórych zasad dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego, które ustanawiają dwuletni okres przedawnienia na wytoczenie powództwa o ustalenie odpowiedzialności z tytułu praw przyznanych na mocy tych konwencji, albowiem przewidziany w art. 5 i 7 powołanego Rozporządzenia środek w postaci odszkodowania znajduje się poza zakresem zastosowania tych konwencji. Zastosowanie terminu przedawnienia określonego w powołanej Konwencji Montrealskiej wyłączył jednak sam Trybunał Sprawiedliwości, wydając orzeczenie w sprawie C-139/11.

Zgodnie z art. 205 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 roku – Prawo lotnicze (Dz.U. z 2016 roku, poz. 605), do umowy przewozu lotniczego, w tym czarteru lotniczego oraz do innych stosunków cywilnoprawnych związanych z przewozem lotniczym, nieuregulowanych przepisami niniejszej ustawy i umowami międzynarodowymi, stosuje się przepisy prawa cywilnego. Prawo lotnicze nie reguluje kwestii związanych z przedawnieniem roszczeń, zaś zgodnie z przywołanym wyżej wyrokiem z dnia 22 listopada 2012 roku w sprawie nie można zastosować terminów przedawnienia określonych w powołanych konwencjach, a zatem w sprawie winny zostać zastosowane przepisy kodeksu cywilnego.

Rozporządzenie nr 261/2004 ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów reguluje w istocie szczególnie obowiązki przewoźnika lotniczego będące konsekwencją wcześniejszego zawarcia z tym przewoźnikiem umowy przewozu, przy czym do zawarcia takiej umowy przewozu dochodzi zarówno wtedy, gdy umowę zawiera z przewoźnikiem bezpośrednio pasażer, jak i wtedy gdy taka umowa przewozu jest elementem umowy o usługę turystyczną i jest zawierana w imieniu pasażera przez organizatora imprezy turystycznej. Umowa przewozu została uregulowana w art. 774 i następnym kodeksu cywilnego. Zgodnie z treścią art. 775 k.c. przepisy tytułu niniejszego stosuje się do przewozu w zakresie poszczególnych rodzajów transportu tylko o tyle, o ile przewóz ten nie jest uregulowany odrębnymi przepisami. Zgodnie z art. 778 k.c., roszczenia z umowy przewozu osób przedawniają się z upływem roku od dnia wykonania przewozu, a gdy przewóz nie został wykonany - od dnia, kiedy miał być wykonany.

Podnieść należy, że na obecnym etapie postępowania brak było podstaw do skierowania pytania prawnego do Sądu Najwyższego z uwagi na podjętą już w tej materii uchwałę w dniu 17 marca 2017r. w sprawie o sygn. akt sygn. III CZP 111/16. W jej uzasadnieniu Sąd Najwyższy wskazał, że roszczenie o odszkodowanie przewidziane w art. 7 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91, przedawnia się w terminie rocznym na podstawie art. 778 k.c. Wnioski powyższej uchwały, zbieżne ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, sąd odwoławczy podziela.

Z prawidłowo ustalonych okoliczności faktycznych sprawy wynika, że przewóz miał nastąpić w dniu 5 sierpnia 2014 roku, zaś pozew został wniesiony w dniu 15 lutego 2016 roku. Tak więc w dniu wniesienia pozwu roszczenie powoda było przedawnione, a wobec skutecznie podniesionego przez powoda zarzutu przedawnienia podlegało oddaleniu.

Na uwzględnienie zasługiwał natomiast wniosek powoda o rozstrzygnięcie o kosztach procesu na zasadzie słuszności. Z tego względu Sąd Okręgowy na zasadzie art. 102 k.p.c. nie obciążył go obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanej. W ocenie sądu odwoławczego w sprawie nastąpił wyjątkowy przypadek pozwalający na zastosowanie powyższej normy. Mając na uwadze charakter sprawy, status powoda jako konsumenta oraz występujące rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych rozstrzygających o podobnych roszczeniach w zależności od przyjętej wykładni przepisów w kwestii przedawnienia, a także uwzględniając, że uchwała Sądu Najwyższego wyjaśniająca wątpliwości w tym zakresie wydana została już po wniesieniu apelacji przez powoda, brak było podstaw do zastosowania ogólnej zasady z art. 98 k.p.c. przy rozstrzygnięciu o kosztach procesu.

Z tych też względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 505¹⁰ §1 k.p.c., a w pozostałej części jako bezzasadną oddalił na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzekł na tej samej zasadzie, albowiem również w postępowaniu odwoławczym aktualne pozostały podstawy zastosowania regulacji z art. 102 k.p.c.

SSO Teresa Kołeczko-Waławik